

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neratificate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrația
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Duker Nachf.,
Nax. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Ooppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erssébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicării
mai dese după tariful și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare:
Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.,
M-rii de Duminică 4 cor. pe r.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația. Piața mare
Argul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 260.

Brașov, Luni-Marti 25 Noembrie (8 Decembrie)

1908.

Brașov, 24 Nov. (7 Dec.) a. c.

Mișcarea ce s'a produs în sânul
poporului nostru în urma uneltrilor
îndreptate contra realizării marelui
principiu al votului universal, a făcut
să amuțească pentru cât-va timp miș-
carea și luptele cetrebuie să le purtăm
în apărarea existenței școalelor no-
astre; și aceasta cu atât mai mult cu
cât mișcarea și luptele din urmă n'au
fost nici mai înainte la înălțimea lor.
Cu durere o spunem, căci după
părerea noastră cauza școalelor tre-
buia să rămână constant în primul
plan al preocupărilor și îngrijirilor
noastre.

Este însă un moment și mai in-
tristător, ce trebuie să-l înregistrăm.
Se pare că în timpul din urmă inte-
resul pentru soartea școalelor noastre
a început a se tâmpi chiar. O amor-
teală și o proteală neexplicabilă pare-că
a cuprins deodată cercurile noastre
bisericești-școlare chemate a da di-
recția luptei, a premerge cu exemplu
și a încuraja șirurile luptătorilor noștri
pentru cultura națională. Mai mult
decât atât, s'au lătit vești sinistre
despre modul și chipul cum în unele
ținuturi organele superioare biseri-
cești-școlare înțeleg sfânta lor misiune,
care nici-odată, de când străbunii
noștri au descălecat pe acest pământ,
n'a fost mai grea și mai plină de
răspundere.

În cea mai mare apropiere a
noastră s'au întâmplat lucruri necre-
dibile, cari ne puneau în vedere o ni-
zuiță nenorocită de a rezolva soar-
tea școalelor noastre în niște comune
mari și bine situate printr-o tocmeală
mizerabilă cu organele guvernului.

Am interpellat și am cerut lămu-
riri dela cei pe cari li priveau acele
vești hidoase și le-am adus aminte
că au să răspundă înaintea națiunii
și a bisericii. Deși a trecut de atunci
o bună bucată de vreme ei totuși tac
înfundați, pare c'ar fi morți.

În astfel de jurstări vine ca un
memento glasul unui amic nepreocu-
pat al școlii, care în articolul cel pu-
blicăm mai jos vrea să aducă lumină
în întunerecul, ce pare că a cuprins
în mare parte vederile și simțurile
celor cari ar fi datori, cum am zis, să
meargă înainte cu exemplul, sfătuind,
îmbărbătând și diriguind cu minte
ageră șirurile dascălului noastre ce
se clătina și sunt în pericol de a fi
sparte și risipite:

Situația învățătorilor noștri.

De când a intrat în vigoare legea
cea nouă școlară, învățătorii noștri au
pus față de pământ. Sufletele lor sunt cu-
prins de o panică grozavă. Fiecare dascăl
român, cu care te întâlnești, îți face im-
presia unui nenorocit, ale cărui zile sunt
numărate, asupra cărui sabia lui Damocle
amenință să cadă în fie-care clipă.

Și când vezi aceste fețe posomorâte
și desparate, și se coboară pe buze întro-
barea: Sunt acestea oare fețe de funcțio-
nari publici cu drepturile lor înscrise în
§. 1 art. de lege XXVII din 1907? Sunt
acestea fețe potrivite pentru slujbași cu
leală ridicată sau cel puțin în preajma ri-
dicării?

Care să fie explicația psihologică a
amărăciunii, ce ține astăzi încătușat tot
eul sufletesc al dascălilor români?

Nu pot admite, ca această amărăci-
une să fie efectul direct al noii legi șco-
lare. Legea cea nouă impune într-adevăr
învățătorilor noștri obligăminte atât de
grele, încât o parte din ei nu sunt în
stare a le îndeplini și vor trebui să-și
tragă consecințele. Este adevărat și aceea
că unii dintre inspectorii reg. de școale
au pretensiuni prea exagerate față de șco-
lele noastre. Nu mai puțin adevărat este
însă, că cea mai mare parte a dascălului
român își împlinește în mod conștient și
cinsit datorințele prescrise de paragraful
legii în conformitate cu jurământul depus
— va veni în curând timpul, când și cei
mai »energici« inspectori școlari reg. se
vor convinge în fața activității cinstite a
învățătorilor români, că acești învățători
sunt cei mai înfocați cinstitori ai jură-
mântului depus pe D-zeul cel viu.

Cunoaștem între inspectorii regești
bărbați culti și cu vederi mai înalte peda-
gogice, cari desaproabă categoric procedu-
ra exagerată a acestor colegi »energici«
față de învățătorii români. Inspectorii
șovinisti ei înșiși recunosc la anumite o-
caziuni, că exacerbarea lor este dictată de
rezoane politice și cu aceasta își spală mâ-
nile ca Pilat.

Învățătorii noștri sunt orientați a-
supra acestor adevăruri, ei știu, că furtuna
ce se descarcă asupra învățământului ro-
mânesc nu poate fi de lungă durată, șo-
vinismul este buruiiană ce nu are loc în
sanctuarul școlii și că dela ei ca slujitori
ai școlii nu se va cere decât numai ce
este cu putință, căci *ad impossibilia nemo
obligatur*. Pentru grosul învățătorilor
noștri, care constă din bărbați conștiențioși,
destoinici și cu pregătirea necesară, noua
lege școlară nu este pricina de amărăciune
și descurajare. Chemarea lor în mijlocul
poporului va fi de aci înainte — ce e
drept — cu mult mai grea, dar și cu mult
mai frumoasă, ca până acum. Și bun e
Dumnezeu, când din corpul dăș alimei
române vor lipsi elementele netrebnice,
cari astăzi se plâng pe toate cărările și
când acel corp va fi compus numai din
indivizi cu calificarea și demnitatea coră-
punzătoare, atunci vom putea constata că
în tot răul este și ceva bun, și că uneori
din răul cel mai mare poate răsări pentru
obște binele cel mai mare.

Aceasta este credința și perspectiva
în viitorul școlii române a învățătorilor
noștri în general și poporul român trebuie
să se simtă norocos de acest optimism
ce-i prezice o soartă mai bună.

Într-o astfel de perspectivă zâmbi-
toare *alta* este explicația amărăciunii, ce
seacă astăzi inima dascălului român. Este
pesimismul ce a cuprins de sus până jos
aproape pe toți factorii noștri bisericicești-
școlari în ceea ce privește soartea și vii-
torul învățământului confesional român.
Acești factori, cari după poziția lor sunt
chemați mai ales în aceste trecătoare zile
grele să dea învățătorilor noștri direcți-
une, îndemn și încurajare bărbătească, se
pare că au căzut într'un indiferentism a-
proape neaplicabil față de cauzele noastre
școlare. Dar de unde și până unde această
nepăsare fatală, acest pesimism ce ne o
moară cu zile?

După semnele, ce ni-s'au arătat până
acuma, răul provine din nepriceperea și
neorientarea celor ce conduc azi politica
școlară românească, din interpretarea falsă
a împrejurărilor și din combinațiunile și
concluziunile pripite și eronate, ce și-le
fac și pe cari voesc a le impune obștei
românești.

De un timp încoace conducerea po-
litice noastre școlare e atât de șovăitoare
și de slabă, încât ne face să credem, că
»ai noștri« sunt pe jumătate înclinați să
abandoneze cu totul apărarea școlii ro-
mane. Se pare, că ei și-au făcut soc-teala
negustorească, că în împrejurările actuale
nu se mai rentează pentru biserică și po-
porul român să mai susțină școale și să
mai plătească pe învățători, și că ar fi cu

mult mai cuminte, dacă banii ce se dau
azi pentru susținerea școalelor confesionale
și respective pentru salarizarea învățăto-
rilor, s'ar întrebuița pentru alte întreprin-
deri mai ușoare, mai sigure, mai »reale« și
mai rentabile.

În chestiunea școalelor se urmează la
noi în mod inconștiu o politică de sinuci-
dere culturală și națională. Avem dovezi
destule pentru această afirmațiune. Incep-
tutul s'a făcut din partea ziarului biseri-
cesc dela Sibiu printr-o nechibzuită lovi-
tură morală și ofenză la adresa învățăto-
rilor noștri. Analizând într-o serie de ar-
ticoli legea cea nouă școlară, unul din
membrii marcanți ai conzistorului arhidie-
cez n'a lansat și în gravă, dar nejustificată
enunțatiune, că în urma acestei legi *în-
vățătorul român are să fie considerat c scos
din șirul factorilor vieții naționale românești*.
Și aceste cuvinte mai negri decât cerneala în
care erau puse pe hârtie, se tipăreau într-o
vreme, când masele poporului român se
adunau în biserici, ca să ia duh și însufe-
țire pentru învățătorul român și pentru
școala română.

După proclamarea acelei »mângăi-
toare« sentințe situația dascălului noastre
era pecetluită. Puțini vor fi fost dintre cei
ce sunt obligați a ceti »Telegraful Român«,
cari să reziste ispitei și să reflecteze în
sufletul lor, că neintemeiată, nedreaptă și
lipsită de înțelepciune politică este înzultă
adusă miilor de învățători, cari totdeauna
au fost cei mai modesti și cei mai cinstiți
slujitori ai bisericii și neamului. Cei mai
mulți au căutat să urmeze lozincă dată
de sus și care ar fi sunat cam așa: Pe
învățătorii i-am pierdut, ei nu mai sunt ai
noștri; prin urmare pentru ei nu mai fa-
ceți nimic!

Paralel cu lozincă dată pe față de
organul oficios, au urmat și anumite in-
strucțiuni »secrete« date protopopilor și
prin aceștia preoților, ca să fie cu cea
mai mare rezervă în chestiunea ridicării
salarilor învățătoresți, acestea să se regu-
leze pentru ochii lumii și ai învățătorilor,
cum se va putea, numai în principiu, dar
să nu se pună în curgere până la ultimul
termin impus de lege, și în general sala-
rele să se întregască numai din repartii-
de dela popor ori din alte ajutoare, iar din
fondurile bisericicești să nu se dea nimic
mai mult, decât s'a dat până acum.

Aceste instrucțiuni și-au făcut efectul
în două direcțiuni. Pe deoparte ele au
contribuit la răspândirea credinței și a
temerei închipuite, că statul ar putea
într'un viitor foarte apropiat să ne ră-
piască dreptul de a ne crește tinerimea
în școalele noastre confesionale. Au aug-
mentat de alte parte disprețul pentru
școală, inherent și de altfel frii și carac-
terului poporului nostru, deprins de atâtea
veacuri în traiul ignoranței și al întuner-
cului. Au început până și protopopi și preoți
de ai noștri în urma amintitelor instruc-
țiuni să socotească, că, zău, biserică cu
averea ei poate avea *alte* necesități mai
superioare și mai grabnice, decât susține-
rea școlii populare elementare, și că în
cele din urmă, școală încoace, școală încolo,
biserică să aibă bani strănsi grămadă,
bani albi pentru zile negre. Și așa socotind
s'au pus să facă economii pe contul școlii
și al învățătorilor, cari nu se vor p-ăpădi,
dacă vor mai aștepta până la 1910!

S'au aflat de bună seamă între pro-
topopii și preoții noștri bărbați cu sufle-
tul înălțat, cari fără să mai aștepte in-
strucțiuni și îmbolduri, au știut, că o bise-
rică națională în veacul al 20-lea nu se
poate închipui, nu poate exista o singură
zi fără de școale populare, că peste tot
biserică noastră nu are alt rost mai în-
semnat, decât creșterea tinerimei prin
școală. Aceștia s'au pus deci fără zăbovire
serios și cu toată sinceritatea pe lucru
pentru salvarea școalelor amenințate prin
legea cea nouă. Aceștia au fost din capul
locului clarificați, că *salvarea școalelor în zi-
lele de grea năvală este depusă în mâinile în-
vățătorilor* și că prin urmare ei trebuiesc

înzestrați cu toate armele morale și ma-
teriale absolut necesare în lupta de rezis-
tență. Unde poporul a avut parte de ast-
fel de păstori sufletești cu judecată clară
și dreaptă, acolo și poziția morală și ma-
terială a învățătorului român a fost asig-
urată și întărită fără amânare, și astfel
școala confesională este mântuită.

În cele mai multe locuri însă în ur-
ma zăpăcelii provocate de sus cu mijloace
paliative și tardive de apărare s'a com-
promis deja în mare măsură cauza șco-
lelor noastre confesionale prin faptul, că
învățătorilor li-s'a detras sprijinul moral
și material tocmai în momentul cel mai
critic pentru școală și pentru ei. Cei ce
au pledat cu atâta iubire de argint pentru
amânarea întregirii de fapt a salarelor în-
vățătoresți până la 1910, aceia să-și aducă
aminte de adevărul cuvintelor: *nihil dat
qui munera tardat*. »Economia« acestor
trei ani de trăgănare a ameliorării si-
tuației materiale a învățătorilor noștri va
aduce bisericii pierderi, cari niciodată nu
se vor putea repara.

Învățătorul român își face, ce e drept,
slujba lui și cu leaful de 600 coroane. El
e deprins să rabde, ca și poporul, din care
face parte. Însă dacă lipsa îl face să tacă,
demnitatea poziției sale sociale și autoritatea
funcțiunii ce o poartă, îl silențe să vor-
bească în dreapta și în stânga. El se în-
tâlnește zilnic cu colegul său ungu ori
sas, care cu leaful lui îndoit de mare îl
privește cu îngămfare, cu toate că isprava
i-e mai mică. El dă în tot anul de două
ori față cu inspectorul de școale, care nu-l
poate respecta mai mult, decât îl arată
leaful. Așa e peste tot în zilele de acum
la noi și în toate țările, că oamenii și mai
ales funcționarii publici se onorează și se
prețuesc în proporția salariului, ce-l capătă.

Chestiunea salariului învățătoresc nu
este deci numai chestiune privată a înv-
ățătorului respectiv. În disprețul, ce se atri-
bue dascălului nostru atât de slab remun-
nerat, se reoglindează disprețul față de
școala ce-o servește, față de biserică, care-l
plătește și față de poporul, pentru care
muncește. Și toată această dosă de dispreț
apasă greu în sufletul bierului nostru das-
căl și din modest, ce e din fire, îl face
timid, îl face o ființă lașă și lipsită de
demnitatea și de ambiția personală. Într-o
astfel de stare morală și sufletească nu
este nici o mirare, dacă unii dintre înv-
ățătorii ajung în impasul de a nu se mai
respecta pe sine înșiși. Cum deci mai pu-
tem aștepta, ca alții să-i respecte pe
dânșii?!

Este afară din cale regretabil și ru-
șinos lucru, că multe din comunele bise-
ricești cele mai de frunte, între cari
câteva așezate în raza de cultură a Bra-
șovului, *nici până în ziua de astăzi n'au
făcut nimica* pentru înzestrarea învățăto-
rilor cu salariile recerute de lege și de
cinstea școlii române. Ne-ar duce prea
departe, dacă în cadrele acestui articol am
căuta să ilustrăm, cum conducătorii acestor
comune fac chestiune personală din regu-
larea acelor salarii, și cum prin tertipuri
ușurate caută să amărască soartea în-
vățătorilor și să-i împingă până la mar-
ginile desperațiunii. Iar când în comune
fruntașe ni-se prezintă astfel situația, ne
putem închipui cât de mizerabilă este ea
în comunele mai mici și depărtate de lu-
mină.

Și dacă în butul acestor șicanări in-
terne și a mizeriei materiale, totuși în
peptul învățătorilor noștri nu s'a stins fla-
cără entuziasmului pentru cauza cea sfântă
a culturii poporului, și dacă totuși le-a
mai rămas un dram de demnitate, aceasta
avem să o atribuim virtuții lor recunos-
cute și probate în decursul timpului.

Ținuta nedeamnă și plină de umi-
lință a unora dintre învățătorii noștri de
prin marginea Săcuimii, de prin comitatul
Clujului sau chiar și de prin acela al Fă-
gărașului, nu are să ne surprindă și să
ne pună pe gânduri, căci ea precede din

cauze străine de conștiința lor. Ei recunosc cu durerea în suflet și cu lacrimile în ochi, că au căzut în păcate. Dar pentru aceste păcate răspunderea înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor cade asupra aceluia, cari în calitate de șefi și inspec-tori confesionali ai lor ar trebui să le fie mai ales în împrejurările critice de acum izvor de îndreptare și încurajare. Nu ne vom mira deci de slăbiciunea învățătorilor, *câtă vreme vedem pe protopopii și inspec-torii lor confesionali bătând cărări străine de interesele școalelor noastre, premeryând ei înșiși cu cele mai triste exemple în privința demnității, cu care reprezintă și apără învățământul confesional românesc.* Pentru învățători ca cei din protopopiatul Avrigului sau al Zerneștilor nu putem avea decât expresiuni de compătimire. Căci ar fi ridicol a aștepta dela ei să intre în foc pentru mântuirea școalei confesionale, *când vedem pe însuși inspectorul confesional lucrând pentru nimicirea aceleia.*

Priveliștea grețoasă și miraculoasă ce ni-se desfășură la Bran, Zărnești, Dră-guș, desființarea școalelor noastre chiar cu concursul autorității bisericesti în parohii atât de înfloritoare ne face să credem, că există un pact formal între autoritatea noastră bisericască și între guvernul țării pentru statificarea treptată și succesivă a tuturor școalelor noastre confesionale. Dacă însă un asemenea pact nu există, atunci în activitatea celor 2 protopopi fără de păreche din comitatul Făgărașului vedem un simptom îngrozitor de destrămare a organismului nostru bisericesc. În ambele cazuri pentru noi toți și mai ales pentru învățătorii noștri situația e atât de încur-cată, încât nu se mai poate suporta. Ea reclamă o limpezire urgentă și deplină. Spre scopul acesta credem că intrunierea unei *anhele generale a învățătorilor* ar fi cel mai potrivit expedient!

Censor.

Din camera austriacă. În ședința de Vineri a camerei austriace Cehii radicali, spre a protesta contra proclamării justiției sumare la Praga, au cerut să se dea imediat citire unei interpelări. Președintele a declarat că interpelările vor fi cetite la sfârșitul ședinței. Declarațiunea aceasta a produs zgomot mare pe băncile Cehilor radicali, zgomot ce s'a reînnoit când au intrat miniștrii în sala de ședințe. Camera a continuat apoi discuțiunea bugetului provizoriu. Spre finele ședinții deputatul Kramar făcând o aluziune la faptul că de-putatul ceh radical Klofac a fost insultat într'un restaurant, a cerut protecțiune și imunitate și afară de parlament. Președin-tele a declarat, că regularea acestei afa-ceri aparține primarului. Demonstrațiunile nu erau nicidecum îndreptate în contra națiunii cehice ci numai în contra deputa-tului Klofac personal (Protestări din par-tea Cehilor). Ședința a fost ridicată în mij-locul unui mare tumult.

În ședința de Sâmbătă Cehii radicali au inscenat din nou sceneturbulente. Pre-ședintele Weisskirchner a fost primit cu strigăte de »Abzug«, iar unul dintre de-putații cehi a voit să se urce la tribuna presidială pentru a insulta pe președinte; a fost însă reținut. Zgomotul a încetat deabia când a luat cuvântul dep. Modra-cek, care a atacat cu vehemență guvernul pentru decretarea statariului în Praga, fă-când responsabil guvernul pentru toate urmările. În mijlocul unui mare zgomot, ședința a fost închisă.

Desbaterea bugetului ministeriului de culte.

— Din dieta ungară. —

Desbaterea bugetului ministeriului de culte, care s'a început în ședința de Joi a dietei, s'a terminat în ședința de Sâmbătă seara, votându-se acest buget atât în general cât și în special. În decursul desbaterei au luat cuvântul deputații Dr. A. Vlad, Dr. V. Lucaciu, Dr. I. Maniu, Dr. Șt. C. Pop și V. Goldis, a căror discursuri energice și demne le resumăm în următoarele:

În ședința de Joi seara dep. Dr. A. Vlad a spus unei critice severe bugetul dela ordinea zilei, care — zice oratorul — neglijează cu totul cultura cetățenilor nema-ghiari subordonându-o tendințelor politice și culturale rasei maghiare și despoind na-ționalitățile de drepturile, ce le sunt asigurate în lege.

Art. de lege XLIV din a. 1868 pre-vede, că acolo, unde naționalitățile locuiesc în masse mai mari, instrucția să se facă în limba maternă a locuitorilor respecti-vului ținut. Legea aceasta însă nu e luată în samă. Dar la propunerea ministeriului de culte s'au adus și legi de acelea, cari

desconsideră egala îndreptățire a cetățe-nilor din Ungaria. S'a adus de exemplu o lege, care cere ca acolo unde 50% din pă-rinții copiilor doresc instruirea în limba maghiară, acolo să se introducă exclusiv numai limba maghiară ca limbă de propu-neri. Va să zică de dragul alor 50 de pro-cente se neîndreptătesc celelalte 50%.

Instrucția poporului stă căm slab în Ungaria. Prea puțin se cheltuește spre scopul acesta. Statul se îngrijește cu mult mai mult de școalele medii și superioare, dovadă, că mai mult îi zac la inimă necesitățile claselor privilegiate, decât ale po-porului. În această privință nici într'o țară nu se observă o disproporție așa de mare, ca la noi.

1 milion 300,000 e numărul analfa-beților trecuți de 24 de ani din Ungaria. Cauza principală a analfabetismului la noi e împrejurarea, că multe comune n'au școală de loc și faptul, că poporul e să-rac, și deci nu-și poate trimite copiii la școală.

Școalele de specialitate, industrie și comerț, încă sunt neglijate. Cea mai mare nedreptate li se face naționalităților la do-tarea bisericilor. Biserica greco-orientală, românească, și sârbească la un loc, pri-mește la 2, zi două sute de mii de co-roane. Din suma aceasta cea românească, care numără 1,800,000 de suflete primește jumătate, adică o sută de mii coroane, pe când biserica protestantă nici mai mult, nici mai puțin decât 3, zi trei milioane și jumătate coroane. Biserica unitară, care abia numără cincizeci de mii de suflete, primește o sumă cu mult mai mare dela stat, decât cea gr. or. română, care e de 36-ori mai mare.

Oratorul întreabă apoi pe ministrul cultelor, pentru ce întârzie legea privitoare la întregirea salarelor preoțesti.

Spre a ilustra tendința de maghiari-zare a școalelor din partea guvernului, deputatul Vlad constată că aceasta poli-tică se urmărește și la învățarea reli-giunii chiar și în unele școale confesio-nale. Văzând acest spirit distructiv, în care e condus portofoliul ministrului de culte — nu poate primi bugetul.

Discursurile dep. Lucaciu, Dr. Maniu, St. Pop și Goldis le vom resuma în nu-mărul de mâine.

Declarațiunile d-lui Tittoni.

Eată în resumat discursul ministrului de externe al Italiei, Tittoni, ținut în ședința de Vineri a camerei deputaților din Roma:

Ministrul Tittoni respinge înainte de toate acuzațiunea de a fi declarat în dis-cursul său că nu dă importanță inviolabi-lității tratatelor; a omis de a declara for-mal că nu sunt admisibile schimbări în tratatele internaționale fără consimțămân-tul tuturor părților contractante, de oare ce a socotit de prisos de a mai spune a-cest lucru fiind vorba de un principiu de drept comun. *Austro-Ungaria preferind soluțiuni legale, cu consimțământul tuturor celor interesați, o soluțiune unilaterală a creat în Europa o situațiune dificilă și nesigură, care a turburat adânc mediul nostru politic.* Cu toate acestea d. Tittoni a recunoscut îndată oportunitatea unei conferințe aflându-se în această privință de acord cu d. Iswolsky.

Privitor la afirmațiunea deputatului Barzilai, că *Austria ar fi făgăduit cedarea Trentinului către Italia*, atunci când ar proceda la anexarea Bosniei și că pretin-sul art. 8 din tratatul triplei alianțe ar a-sigura o compensațiune Italiei dacă Aus-tria ar modifica în profitul ei statul quo din Orient, ministrul declară că nu s'a discutat nici-odată cedarea Trentinului în negocierile pentru încheierea și prenoirea triplei. Există chiar declarațiuni repetate explicite și formale, contrarii ale guvernu-lui austro-ungar. Cât despre tratatul triplei alianțe argumentul este delicat de oare ce nu i-se poate divulga cuprinsul fără consimțământul părților contractante. Însă asupra acestui punct a răspuns implicit d-lui Barzilai înainte de a se gândi cineva la anexarea Bosniei afirmând că, în atără de tratatul dela Berlin, interesele noastre în Macedonia și în Albania erau garantate de către tripla alianță.

Din aceasta urmează că această ga-ranție privea eventualitatea unor noui ocu-pațiuni și nu putea să se refere la ocu-pațiunea Bosniei deja efectuată, și așa este în adevăr. Guvernul italian a susținut în totdeauna ca să nu i-se aducă schim-bări statului quo în Orient, principiul na-ționalităților trebuind să prevaleze; a ar-țat în totdeauna cea mai sinceră simpatie micelor state balcanice. Însă neputând să desfacă o situațiune creată timp de 30 de ani în Bosnia și Hertegovina cu consim-țământul tuturor, și al Italiei, ministrul

își exprimă simpatia sa către Serbia și Muntenegru, însă adaugă că Italia a tre-buit să le spună ceea ce deja a spus Rusiei, adică că *noi suntem dispuși a desfășura în favoarea lor numai o acțiune di-plomatică și prin urmare le-am stătuț să nu se arunce cu ușurință în aventuri, tre-buind singure să supoarte urmările.* De altfel Serbia și Muntenegru trebuie să-și recunoască greșeala. Toate statele balca-nice în loc de a fi unite, s'au combătut în lupte fratricide, nedând ascultare consili-ilor sale desinteresate. Trebuie deci acum să procedeze la o operă de reconstituire pentru viitor.

Atunci când statele balcanice vor forma un mănunchiu compact, care să o-pue o rezistență validă ori-cărui atentat la integritatea lor, poftele vor înceta, Ori-entul nu se va mai vedea amenințat și primejdia nu va mai fi continuă pentru pacea europeană. Printre statele balcanice ministrul pune și pe Turcia, care a dat lumii un exemplu admirabil de o profundă revoluțiune, săvârșită în mod pacinic. Ita-lia a salutat cu simpatie noul regim. Noi avem mai mult decât ori-care alții intere-sul de a vedea pe Turcia fericită și pu-ternică. Acțiunea noastră de pace și de progres, pe lângă statele balcanice con-cordă cu a celorlalte puteri, mai ales cu a Rusiei. Tittoni zice, că s'a silit de a face mai intime raporturile cu Rusia: *a-propierea dintre Italia și Rusia este azi un fapt îndeplinit și nu va fi fără ur-mări însemnate în viitor.*

Ministrul anunță că s'a pus de acord cu puterile cele mai direct interesate, pen-tru a asigura desăvârșirea repede a căei ferate Dunăre-Adriatică, dela care Serbia și Muntenegru își așteaptă independența lor economică. Negocierile urmează în mod foarte activ pentru ca să nu rămâie în Orient situațiuni hibride și primejdiioase și pentru ca toate cesțiunile să fie regu-late în mod definitiv; ne-am pus silința de a aduce un acord între Bulgaria și Turcia și între Grecia și Turcia, căreia dorim a-i manifesta cele mai mari aten-țiuni. Noi dăm o mare însemnătate rapor-turilor noastre cu Turcia. Ministrul con-stată cu plăcere că noul regim a împră-știat orice neînțelegere și orice bănuială dintre Turcia și Italia.

Vorbind despre compensațiunile, cari ar fi posibile în urma anexiunii, ministrul demonstrează însemnătatea pentru Italia a supresiunii art. 26 și a modificării arti-colului 29.

D-l Tittoni se întreabă, dacă eveni-mentele trebuie să schimbe *atitudinea Italiei către statele aliate și către nați-unile amice?* Crede că trebuie să perseverăm în politica de alianță și de amicitii urmată până acun, deoarece aceasta este singura care corespunde cu interesele noastre, ca Italia să-și poată face o alianță cu Ger-mania și cu Austro-Ungaria, căreia îi rămânem credincioși, nu trebuie să fie un obstacol amicitiei tradiționale cu Italia, celei reînnoite cu Franța și acum de curând înțelegerii cu Rusia.

Ministerul constată că pe când în străi-nătate Italia este primită cu simpatie, ca un element prețios pentru pacea și echi-libru, în Italia câteva spirite neliniștite și nerăbdătoare ne somează de a alege între alianțe și amicitii. Acestor somațiuni mi-nistrul le opune un refuz categoric.

Politica externă a guvernului este singura, care convine Italiei să o facă. Ministrul relevază legătura dintre poli-tica externă și cheltuielile militare și de-clară că fără îndoială trebuie să se îngri-jească de armamente. Cine în adevăr do-rește o politică de pace, trebuie să aprobe politica guvernului (aplauze prelungite.)

În urmă primul minstrul Giolitti apăra pe larg politica guvernului. Camera aprobă prin apel nominal, cu 297 de vo-turi contra 140, motiunea propusă de d-l Fusinato aprobând politica externă a gu-vernului.

Urmările financiare ale războiului.

Vorbind iarăși despre vijeliile ame-nințătoare de războiu »Egyetertes« zice că cu toate raporturile liniștitoare din ur-mă temerile nu încetară și parcă publicul mai mult decât de soarta armatei se înte-resează de crizele financiare și economice ce le va cauza industriei și comerțului nostru războiul. Suntem numai la început, mobilizarea încă nici nu s'a rânduit și poate nici nu se va rândui și monarchia deja a pierdut mai mult de o sută de mi-lioane, parte în efectiv, parte mijlocit în urma mișcării de boicot în Turcia. Și du-rere, Ungaria a suferit încă mai mari pier-deri decât Austria. Degeaba sunt toate desmințirile și comunicatele liniștitoare, căci e neîndoios că mișcarea de boicot se

extinde din ce în ce mai mult și păgubește comerțul austriac ca și cel ungar.

»Exportul de zahar din Ungaria în Turcia a încetat cu totul«, continuă »E-gyeteretes«. A încetat și exportul de făină, rafinările de petrol dela Orșova, Brașov și Fiume au pierdut musterii din Turcia, iar exportul nostru de produse de me-tal, de vin și de mașini, scade. În urma aceasta sunt foarte păgubite și societățile de navigațiune. Societatea de navigare pe Dunăre are cu 30% mai puține venituri în toamna aceasta, decât în cea trecută. Corăbiile încărcate la Triest și la Fiume nu pot fi descărcate la Salonic și aceste pierd nu numai prin aceea, că trebuie să ducă îndărăt mărfurile, ci și prin aceea că nu pot să încarce mărfuri nouă în Tur-cia. De aci se vor naște procese în massă ca urmare a boicotului. Dar în urma ac-stuia suntem în pericol să ne pierdem cu to-tul piața în Balcani. Italia, Belgia, Elveția și Anglia au umplut Balcanii de agenți și e pericol, că aceste țări vor studia obice-riurile comerțului turcesc și modul de pa-chetare, care a cel mai însemnat pe pie-țele turcesti, etc. încât nu vom mai putea recăștiga acele piețe sau numai după cele mai mari jertfe.

Arată apoi că mișcarea de boicot în Turcia stă pe o bază înaltă etică căci deși Turcia nu are industrie mare și a vizată la mărfurile noastre mai ieftine pentru-că vin mai de aproape, totuși preferă a cum-păra mărfurile mai scumpe italiene, ger-mane, franceze și belgiene, deci aduce jertfe materiale. Aceasta dovedește o mare con-știință de sine și putere națională. Un e-xemplu: Fesurile roșii le cumpărau Turcii din Austria căci în Turcia se fabrică nu-mai fesurile albe pe cari le folosesc nu-mai clasele cele mai de jos. După mișca-rea de boicot, fie-care Turc purta cu mân-drie un astfel de fes alb din materie pro-astă, iar fabrica de fesuri din Salonic în săptămânile din urmă a căpătat comande pentru 8000 de duzine de fesuri. Așadar un mare ram de industrie austriacă e a-proape de peire. Adevărat că și Turcia simte grav urmările mișcării de boicot. Scumpetea devine tot mai mare, tot mai simțitoare; prețul zaharului s'a urcat cu 20%, al hârtiei cu 10%, al cafelei, petro-leului și hârtiei de țigaretă cu 5% și cu toate acestea poporul turcesc le supoartă toate și nici vorbă nu poate fi să dea îndărăt mișcarea de boicot. Spune apoi, că după discursul lui Tittoni e neîndoios, că monarchia noastră nu mai poate conta la Italia și se ocupă cu urmările rele ce le poate avea un războiu eventual pentru fi-nanțele statului nostru.

Beiuș. 4 Decembrie n.

Jubileul Maiestății Sale la Beiuș. — Ilustritatea Sa Preasfințitul domn episcop Dr. Dimitrie Radu, aflându-se în afaceri școlare și bisericesti de mai multă vreme la Beiuș, în 2 Decembrie, ziua aniversării de 60 ani de domnie a Maj. Sale împăra-tului și regelui apostolic, asistat fiind de întreg corul profesoral, a servit pentru Majestatea Sa o înălțătoare slujbă archie-rească.

Biserica parohială gr. cat era tixită de tinerimea școlară dela toate institutele românești de creștere și învățământ și de un ales și număr os public românesc din loc, care de asemenea s'a grăbit să fie de față la acest rar și sărbătoreasc act.

În decursul sfinteii slujbe Prea Sfinția Sa a dat ordul lectoratului profesorului Dr. C. Pavel și teologului absolvent Paul Szilagyi.

La sfârșitul slujbei s'a cântat Doxo-logia cea mare, iar Ilustritatea Sa Episcopul a înălțat rugăciuni către Părintele vieții pentru viața, sănătatea și îndelunga stăpânire a Maiestății Sale terminând cu cuvintele: »Prea înălțatul și prea lumina-tul împărat și rege apostolic al nostru Francisc Iosif I intru mulți ani să tră-iască!« Un sguduitor »să trăiască« izbucni din piepturile tinerelor odrasle ale neamu-lui nostru și ale distinsului public de față.

Tot din acest prilej Ilustritatea Sa a trimis Maj. Sale o lungă depoșă de felicitare, în care, după ce dă espresiune oma-jului de nestrămătată fidelitate și de cel mai profund devotament, atât în numele Preasfinției Sale, cât și al clerului și cre-dincioșilor din eparhia Orădană, imploară grația împărătească și regească asupra întreg neamului românesc, cerând dela Dum-nezou darul cel cersesc pentru prosperita-tea și îndelunga viață a Maiestății Sale spre binele și fericirea tuturor popoarelor puse de Providință sub sceptrul glorios al Habsburgilor. — (ep)

Complicațiunile în Orient.

După știrile mai nouă situațiunea generală s'a schimbat în spre bine.

Din Constantinopol sosesc știri liniștitoare cu privire la atitudinea Turciei față de Austro-Ungaria. Telegrama de Sâmbătă anunță, că ambasadorul Pallavicini, în urma atitudinii prevenitoare a Porții, a renunțat definitiv la intențiunea sa de a-și părăsi pentru câțiva timp postul. Aceasta rezultă și dintr-un interview al marelui vizir Kiamil bașa, publicat în ziarul englez »Daily Express«, în care marele vizir a spus următoarele: »Convingerea mea firmă este, că Austro-Ungaria nu doarește războiul, iar boicotul nu poate să aducă cu sine în nici un caz declararea războiului. Afară de aceste Poarta a dovedit, că sentimentele ei prietinoase față de Austria și Ungaria sunt sincere«. Ministrul de război al Turciei declară în aceiași foaie, că stadiul acut al crizei a trecut deoarece ambasadorul Pallavicini s'a declarat mulțumit cu dispozițiunile luate de Poartă cu privire la încetarea boicotului mărfurilor austriace.

Știrile alarmante despre mobilizarea mai multor corpuri austriace de armată au fost de asemenea prea exagerate. După știri oficiale nu e vorba decât de niște măsuri luate de curând spre a completa situațiunea în timp de pace a corpului 15 de armată. Astfel au plecat și pleacă în Bosnia numai recruții, aparținând trupelor staționate în Bosnia și Herțegovina, ceea ce se întâmplă în fie-care an odată.

Ministeriul de război desminte știrea despre pretinsa ciocnire a unei patrute a regimentului 34 de infanterie cu o bandă montenegrină, în care ar fi căzut un locotenent și 5 soldați austro-ungari.

Din incidentul jubileului Maj. Sale Monarchului, regele Petru al Sârbiei i-a trimis o telegramă de felicitare. Știrea aceasta a produs o mare agitație în sânul partidului războiului, care în frunte cu moștenitorul tronului s'a declarat în contra regelui și a ministrului de externe Milovanovici.

Pentru Thalia română.

Alba-Iulia, în Decembrie 1908.

Onorată Redacțiune! Ca un simp-tom de bun prognostic se poate înregistra începutul făcut în Alba-Iulia, pentru realizarea deciziunii luate în adunarea generală din ast an a »Societății pentru fond de teatru român«, de a se organiza »comitete filiale« pentru promovarea scopului Societății, în diferite centre de populație românească din țară, fie în orașe, fie în sate.

Inteligența română din orașul acesta, conștie de datorința ce-i incumbă pentru prosperarea culturii naționale românești, n'a pregetat de a urma acestei hotărâri, înscriindu-se aproape toți inteligenții culti, de membrii pe viață ai societății, iar în ședința lor din 2 Nov. n. constituindu-se un comitet filial, învâltând totodată societatea, de a-și ținea adunarea sa generală din anul viitor 1909 în mijlocul nostru.

Trebuie să recunoaștem că la oricare popor, pe lângă școală și biserică, numai teatrul îi poate câștiga mândrie națională, etc., sunt cuvintele regretatului președinte și fondator Iosif Vulcan, al acesteia dintre puținele noastre instituțiuni culturale, pentru cari datori suntem cu toții, mai cu seamă în zilele grele de acum, a jertfi tot posibilul.

Ca membrii pe viață s'au înscris până acum următorii domni: Borza Ignat, Căcovean Stefan, Cadar Nicolae, C. T., Filip George, Fodor Alexandru dr., Fulea Ioachim, Lobonțiu Teodosiu, Marciac Ioan Dr., Mazuchi August, Maxim Emil, Micu Simeon, Muntean Ioan, M. G., Muntean Zaharie Dr., Nicola Enea Dr., Patiția Rubin, Patiția Rubin Dr., B. I., Rusan Florian, S. N., Stoica Aurel, Teculescu Ioan, Velican Camil Dr., Velican Valer, Vlad Virgil.

Iar comitetul filial s'a constituit astfel: Președinte: Ioan Teculescu, vicepreședinte: Florian Rusan, secretar: Dr. Enea Nicola, cassar: Nicolau Cadar. Membrii în comitet: Ioachim Fulca, Dr. Alexandru Fodor, Dr. Ioan Marciac, Dr. Rubin Patiția, și Dr. Camil Velican.

Invităm pe calea aceasta pe toți acei Domni și Doamne din loc și jur, cari împedecați de alte afaceri, încă n'au putut urma chemării, să se înscrie ca membrii. Dorim ca acest început să-și aibă următorii în toate centrele românești, cons-

tituindu-se în asemenea »comitete filiale«, a căror menire este a trezi interesul pentru cultura națională și a nutri mândria conștiinței naționale.

Cu stimă deosebită:

Dr. Enea Nicola,

bărbat de încredere al »Societății pentru fond de teatru român«.

Vești îmbucurătoare din Sălagiu.

De un timp încoace ne sosesc tot vești îmbucurătoare din părțile Sălagiului. Frunțașii români sălăgeni au început să organizeze în mod sistematic viața lor pe teren cultural, social și politic.

După cum cetim în »Gaz. de Dum.« noul comitet teatral va ținea o serie de conferințe despre diferite chestiuni culturale.

Din incidentul adunării generale a Reuniunii femeilor române din Sălagiu, care se va ținea în 19 Dec. n. se va aranja o serală artistică.

De asemenea despărțământul Șimleu al »Asociațiunii« a hotărât să esmită un delegat în persoana d-lui Dr. D. Stoica în satele aparținătoare acestui despărțământ cu misiunea de a da directivă, de-a alimenta și promova în continu viața culturală la sate.

Cursuri de alfabetizare au început să se țină în mai multe comune, precum în Șimleu, Hidig, Jurtelec, Cioara, Supurul de jos, Doh, etc.

În adunarea poporală ținută în 29 Nov. n. în comuna Hidig, s'a votat cu mare însuflețire o moțiune, care conține și următoarele două importante hotărâri:

»...convinși, că numai prin cultură poate deveni cineva puternic, pretinde dela cei chemați să se îngrijească, că în toate comunele din cercul electoral al Șimleului să se țină școală cu oamenii în vârstă; și

»pentru a se întări culturalicește întreg Sălajul, roagă pe d. George Pop de Băsești să convoace la Șimleu, în cel mai scurt timp, pe toți frunțașii sălăgeni, pentru a se hotărî luarea pașilor trebuincioși spre reculegerea și înaintarea noastră. Dacă în urma multelor ocupațiuni, venăratul nostru frunțaș, n'ar avea timp să facă aceasta convocare, adunarea împuternicește pe aranjatorii ei, să convoace această conferință cel mai târziu în luna Ianuarie 1909.«

Spic.

STIRILE ZILEI.

— 24 Noembrie v.

Conferință publică. În fața unui public numeros a ținut d-l profesor Aurel Ciortea, eri seara în sala gimnaziului din loc o interesantă conferință din domeniul fizicii aplicate. Conferențiarul a demonstrat expunerile sale cu experimente cari au ținut în și mai mare încordare atențiunea publicului. În deosebi a tractat despre electricitate dând deslușirile necesare cu privire la instalația de lumină electrică ce se va face în curând și în orașul nostru.

Moartea baronului Leonida Pop. La Baden lângă Viena a încetat din viață feldmaresalul Leonida Pop. El a fost aghiotant al împăratului Francisc Iosif și moare în vârstă de 72 ani. Iată câteva amănunte biografice: S'a născut la Năsăud, unde tatăl său era major. Ca colonel Leonida Pop a fost numit șef al statului major în Agram și a luat parte la 1878 la ocuparea Bosniei. La 1883 a fost numit șef al cancelariei militare a împăratului și apoi aghiotant, post pe care l'a ocupat timp de 8 ani.

Distingerea unui ofițer român. Prin ordinul comandei corpului de armată Nr. 12 din 1 Dec. n. a. c. Escelenta Sa d-l general de cavalerie I. Gaudernak, a exprimat d-lui căpitan Silviu Patiția, dela regimentul de infanterie Nr. 50 staționat în Brașov, din incidentul dispensării sale dela serviciul de adjutant de regiment, lauda și recunoștința comandei corpului de armată, pentru eminentele servicii prestate mai mulți ani de-a rândul în aceasta calitate. Sincere felicitări zelosului și bravului căpitan!

O filială a »Albinei« în Lugos. La invitarea mai multor frunțași bănățeni și în conțelegere cu cercurile conducătoare ale »Lugosanei« direcțiunea institutului »Albina« în ultima sa ședință plenară, a hotărât înființarea unei filiale în Lugos. Scopul urmărit de primul nostru așezământ financiar cu înființarea acestei filiale — serie »Rev. Econ.« — nu este a face o concurență păgubitoare institutelor deja existente în piața Lugosului, ci de a servi din nemijlocită apropiere interesele acestora și ale număroasei sale clientele private din Caras-Severin și comitatele mărginașe. Prin ea se împlinește totodată o veche și de repetate-ori exprimată dorință a Bănățenilor, de a avea în mijlocul lor o sucursală a institutului, la a căruia înființare conducătorii lor de pe vremuri au conlucrat cu atâta zel și succes, știut fiind că în primii ani ai existenței sale aproape întreg capitalul social al »Albinei« era plasat în Banat și până în ziua de azi aproape jumătate din totalitatea acțiunilor le dețin Bănățenii. Noua filială, a căreia firmă este deja înregistrată la tribunalul competent, își va cultiva toți ramii de ataceri de bancă. Conducerea ei este încredințată deocamdată d-lui Dominic Rațiu, iar la postul de cassar a fost numit Eugen Vancu dela centrala »Albinei«.

Suveranii Svediei la Viena. — Regele Gustav și Regina Victoria a Svediei au sosit Sâmbătă în Viena pentru a prezenta Maj. Sale Monarchului felicitările lor la jubileul de 60 de ani domnie. Suveranii Svediei au fost primiți la gară în mod foarte cordial de Maj. Sa Monarchul și de membrii familiei imperiale. La prânzul de gală, ce s'a dat în onoarea oaspeților regali, s'au schimbat toaste, în țări s'au relevat legăturile strânse de prietenie între cele două case domnitoare. Maj. Sa Monarchul a numit pe regele Svediei proprietar al reg. 10 de infanterie.

Procese de pressă. Înprotriva revistei »Țara Noastră« din Sibiu s'au poroit mai multe procese pentru »agitație«.

O nouă dramă națională. Din București se anunță, că marele prozator al Românilor, Delavrancea, a terminat o dramă istorică-națională intitulată »Ștefan cel Mare«, în care tratează cele din urmă zile ale marelui Domn român.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții maritimose: Institutul de credit și economii »Oravițeană« din Oravița 50 cor., Reuniunea Femeilor Române din Brașov 200 cor. și Comitetul comunității de avere din Caransebeș 200 cor.

Primească generoșii donatori sincerile noastre mulțămite. — Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Epidemia de tifus în Sibiu. Cetim în »Sieb. D. Tageblatt« de eri: Numărul bolnavilor de tifus a fost în 2 Dec. n. de 187. De atunci și până azi (5 Dec.) s'au mai îmbolnăvit 47 indivizi, 11 s'au însă-nătoșat iar 3 au murit. Pentru combaterea epidemiei s'au luat cele mai întinse măsuri. Același ziar constată că numărul îmbolnăvirilor este în decreștere.

Dela institutul internațional de agricultură. Din Roma se anunță că prima sesiune ordinară a institutului internațional de agricultură s'a deschis Vineri sub președinția ministrului Tittoni, ministrul afacerilor străine ale Italiei. Vicepreședinți au fost aleși d-nii Tischler, ministrul agriculturii din Canada și Yermoloff, secretar de stat în Rusia. În cursul desbaterilor d-l dr. Creangă, secretarul general al ministerului rom. de industrie și comerț, a prezentat în numele guvernului român, o broșură cuprinzând toate răspunsurile privitor la chestiunile puse de comitetul permanent al institutului internațional, asupra tuturor branșelor de activitate economică a României. România e singurul stat, care până acum a răspuns chestiunilor puse de institut. Răspunsurile României au fost primite cu entuziasm, și d-l Tittoni a mulțumit călduros guvernului român.

Asasinarea unui general turc. Din Constantinopol se anunță, că Sâmbătă s'a prezentat în fața generalului de divizie Ismail Mahir un om cu o scrisoare ca din partea ministrului de război, prin care îl ruga să vină la dânsul. Pe când citea scrisoarea, Ismail Mahir a fost omorat cu un foc de revolver. Ucigașul a fugit.

Rezultatul conscripției vitelor. De curând s'a publicat rezultatul conscripției vitelor făcută în primăvara anului 1907. Acesta este mult mai favorabil decât în 1906; căci pe când în anul 1906 s'au aflat în țeara întreagă 5.624.555 capete vite cornute, pe atunci în anul 1907 numărul lor s'a urcat la 5.952.929, creșterea a fost deci de 328.374 capete sau 5.83%. Cai s'au aflat 1.797.664, mai mulți decât în 1906 cu 9248, creșterea a fost deci de 0.51%. Rămători (porci) au fost 4.868.928, mai mulți decât în anul precedent cu 532.007, creșterea 12.26%. Numărul oilor încă a crescut dela 6.891.089 la 7.549.336, deci cu 658.247 sau 9.55%. — R. E.

Numărul jubilar al »Gazetei Transilvaniei« se poate comanda direct sau prin librării cu prețul de 1 coroană 50 bani în Austro-Ungaria și 2 coroane (2 Lei 20 bani) în România și străinătate.

Venitul curat ce va rezulta din desfacerea ediției jubilar, a »Gazetei« se va da fondului jubilar pentru ajutorarea ziaristilor români din Transilvania și Ungaria.

Vorbe adânci.

- 1) Pielea dacă o bați se indeasă.
- 2) Cel cu căruța împinge nu împinge, da cel cu iapa împinge de tot.
- 3) În oala acoperită nu cade gunoi
- 4) Osul gol nici cănele nu-l roade.
- 5) Nu se mătură casa de franci, ci de gunoi.
- 6) Oaia care nu-și poate purta lâna, dă-o la lupi.
- 7) Păcatele vechi aduc osânde noi.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 7 Dec. Regele și regina Svediei au plecat eri dimineață. Împăratul i-a însoțit la gară luându-și rămas bun dela suveranii Svediei în mod foarte cordial.

Budapesta, 7 Dec. Eri a avut loc aci congresul extraordinar al socialiștilor unguri. Congresul a votat în unanimitate o moțiune prin care lasă la aprecierea comitetului executiv ca în lupta contra reformei electorale să proclame greva generală în momentul, care îi se va părea mai nimerit.

Bibliografie.

St. O. Iosif. »Zorile« Dramă istorică. În două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto).

»P. Ispirescu« Povestirile unchișului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete: Teatru I.

De cuprinsul următor: »Șoldan Viteazul«, »Mama Anghelușă«, »Herșeu Bocegiul«, »Clevetici«, »Sandu Napoală«, »Surugiul«, »Ion Păpușariul«, »Căcoana Chirița«, »Barbu Lăutarul«, »Paraponisul«, »Kera Nastasia«, »Haimana«, »Gură-Cască«, »Stan Covrigariul«, »Vivandiera«, »Păcală și Tândală«, »Seara măței«, »Craiu nou«, »Harță Răzășul«, »Ramășagul«, »Peatra din casă«, »Nunta țărănească«, »Chirița la Iași«, »Chirița în Provincie«.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto).

»Compassul Românesc« de N. P. Fetrescu partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Muresianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri plus 3 cor. 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.
Redactor respons.: Victor Branisoe.

Slăbiciuni

fie ele corporale sau ivite după vre-o boală dispar. Sănătatea și puterea revine și este asigurată prin Emulsiunea Scott.

Emulsiunea Scott

este un mijloc ideal, pentru cei cu cerul gurii și stomac sensibil, cari nu pot suporta untura de pește. Are și calitatea, că este de trei ori mai nutritivă, ca untura de pește obișnuită. (8)

Veritabilă numai cu marca — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.
Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani.
Se capătă în toate farmaciile.

La Tipografia și Librăria

A. MUREȘIANU Brașov.

Se pot procura

următoarele cărți literare dela scriitorii noștri de valoare:

Table listing various books and authors such as Popp Vasilie, Popovici Aurel, Petrescu N. Petra, etc., with their respective prices in cor.

Concurs.

In cancelaria notarială din Feneș u. p. Ziatna, începând cu 1 Ianuarie află aplicare doi tineri deplin vărsați în afacerile notariale.

Taxa respective plata fixă lunară, precum și venitele laterali, se vor solvi după invoială. Plata lunară și venitele laolaltă dau suma de 40 până la 50 coroane, afară de intertenție, și cuartir.

Reflectanților li se va răspunde în scris.

(1-3.)

Nr. 33-908.

Concurs.

Pentru întregirea postului de conducătoare a asilului comunal din Rășinari (Resinăr-Szeben m.) prin aceea să publică concurs. Postul e împreunat cu următoarele emolumente:

1. Salar anual 600 cor. solvibil în rate lunare anticipative din cassa alodială.

2. După un serviciu de 5 ani aici în comună un cincuenal de 100 cor., iar după un serviciu de 10 ani aici în comună un al doilea cincuenal de 100 cor.

3. Pentru ținerea unei bone, sau servitoare ajutoare anual 240 cor.

4. Locuință în edificiul asilului. 5 Lemnele de lipsa pentru încălzit, sau 100 cor. anual din care sumă conducătoarea e silită a încălzi și localitățile de învățământ.

Rugărele instruite cu diploma prescrisă în §. 11. art. XV. din 1891, carte de botez, atestat de moralitate și serviciul de până acuma, sunt a să înainta la Comitetul de supraveghere al asilului comunal din Rășinari până la 1 Ianuarie st. n. 1909.

Rășinari, în 1 Dec. 1908.

(429 1-2) Comitetul de supraveghere al asilului.

Nr. 276-1908.

Publicațiune.

In sensul §-lui 203. din ordinul înaltului ministeru de interne N-rul 128000/902 sunt provocați toți tutori și curatori — afară de tata și mama, — cari sunt obligați de a subterne socoteala anuală, ca cel mult până în 15 Ianuarie 1909 să ridice biletele de anunțare și conspect anual despre obiectele mișcătoare d la scaunul orfanal orășenesc și să le umple referitor la relațiunile personale ale minorenilor și curandilor dând răs puns la toate întrebările și până în 31 Martie 1909 să le predee tuto rului comunal orășenesc.

Pentru persoanele cari sunt puse sub curatelă — din cauză de absențu — trebuie umplute biletele.

Acei tutori sau curatori, cari in gradul neînsemnat de cultură nu sunt în stare să umple ace-te bilete și conspect în mod corăspunzător, trebuie să facă anunțarea verbală până la termenul de mai sus la tuto rului comunal orășenesc

Brassó, în 2 Decemvre 1908.

428,1-1 Tutorul comunal orășenes.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

Table showing financial data for Banca Națională a României for 1907 and 1908, including active and passive assets.

Viță altuită!

Viță altuită!

Viță altuită!

De vânzare:

Un cuant mai mare de altoi de viță ol. I-mă, altuiți în viță americană („Riparia Portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea în mușchi) în următoarele specii:

Table listing various grape varieties and their prices, such as Rizling italian, Mustoși, Goarneși, etc.

circa: 800,000 buc. loze Viță americană (sălbatică): circa: 800,000 buc. loze

Riparia portalis cl. I-mă dela 6 mm. în sus groasă 45 cm. lungă 1000 buc. = 17 cor. Riparia portalis cl. I-mă dela 6 cm. în sus groasă 120 cm. lungă (din care se pot face 3 bucău) (altoi) 1000 buc. = 50 cor.

Accia cari au trebuință de viță sălbatică pentru altuit, sunt rugați ași face com-ndele cel mult până în 10 Novemvre 1908 și totodată a mi face cunoscut cât de lungă să fie tăiată; după 10 Noemvre prețul viței sălbatică se va urca (ridica). La comandă rog, a-se trimite 1/3 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căii ferate Pachetarea să va face cu îngrijire socotindu-se speșele proprii. Reclamațiunile se iau în considerare dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire. La comande mai mari vând și pe cambiu pe lângă cavenți buni, termenul solviții 1 Octomvre n. 1909.

Sâncel—Szancsal, u. p. Balázsfalva. Ioan Bărbat, inv. producent de altoi.

(863,6-10.)

A XXVII Loterie de stat reg. ung.

pentru scopuri de binefaceri. Loteria aceasta conține 11.969 câștiguri cu suma totală de 365,000 cor., ar se plăre-c în bani gata.

Câștigul principal 150,000 coroane.

Table showing prize amounts and their frequencies, such as 1 câștig principal cu 20,000 cor., 10 câștiguri cu 1,000 cor., etc.

Tragerea urmează irevocabil în 30 Decemvrie 1908.

Un os costă 4 coroane.

Losuri se cumpăra la Direcția Loteriei r. u. în Budapesta (Oficiul vamal), la toate ofic le de Poste, Dajdie, Vamă și Sare, la stațiunile Cailor ferate, Trafi și Z rafii.

3-15-6. Direcțiunea loteriei reg. ung.

Cruce seu stea dupla electro-magnetica

Patent Nr. 86967. Nu e crucea lu Volta. Nu e mijloc secret.

Vindeca și înviorază pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa- se da imprejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și tosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sangelui, anemie, ameteii, tinituri de ureche, bătăle de inimă, sgărciuri de inimă, asma, andul greu, sgărciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reaceala la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sangelui și multor altor boale. car la tractare normală a medicu- lui se vindecă pînă electricitate. In cancelaria mea se află atestate încurse din tôte păr- țile lumii, cari prepuesc cu mișdămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient care în decurs de 15 zile nu s- va vindeca, î-se restituie banii. Unde oric- ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se copie de cu aparatul „Volta“, de ore-c „Crucea-Volta“ star în Germania cât și în Austro- Ungaria a fost ofici-s oprit, fiind nerolosvor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja testinătatea crucei mele electro-magnetice e recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor. folosibil la morburi, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediți- din centru și locul de vëndare pentru țeră și streinătate etc. MÜLLER ALBERT, Budapesta, V 28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.